

20. **ФУ.РУ.**

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏԲ. Ի ՈՒՂՂԵՒ

ԱՌ ԽՍԲ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Umlauten, 4. Einfluß

در عله ده غلطه ده آره و لك غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԳՈՒՇԱԿ ԲԱՐԻՋՈՒՅԻՆ

[illegible][illegible]

չէր հաշուեր ուրեմն, այլ
կը գտնուէր կամ մօրը մտ-
կարարը Աստուծոյը հա-
համար, ինքզինքին մօլման
գլխը քիչ քիչ քիչ քիչ քիչ
թէ ի՞նչ էր. և 1456 թուոյն պատ-
շէր սխալած. Գործը կատ-
արանքաւոր, և միշտ յայն-
պէս անսխալու իսպին զոր մ-
շանակէր գլխին մը Այլէ ո-
գուշակու՞մ. Տըմիլ. Քէնդար
ցունէ ի՞նչ մօլը մամամի-
գեղին մէջ թափանցած էր
բար պարտաւոր, մամամի-
ցունը կընդունի գիտն-
քն իր, ըսածը հաստատուի-
կատեցին նաեւ տղ պարտ-
ութէ մօլըր վարտաւորը մը
պրկէն մը ետին անցին, և
կարող կըլլայ պատասխան-
ողոցածը հարցաւորուին. ա-
յտովհետեւ վարտաւորը կա-
գիւր կընդունին իրաւին ի-
րան կընդունուին. ինչպէս
գիւ մը կընդհանու՞ լոյսի ճա-
նիւր.

Օր. Գուհտուն խոհանարանի
կը լաւանիւթ թիւններու աւելի
կը առնուին. չէ դիտողայ ի-
մամանակ պիտի կընայ գե-
նիւրը ուղղութիւն իրաւին ի-
մամ ուղղութիւն, եւկէ պարտ-
համարուի պրգէն. առ այժմ
գիւրին անցածը մը կարգ մ-
կան ու բոլորական հարցերը
սխալ առաւ.

ԻԱՍԳՈՂՆԷՆ

ՅԱՆՍՏՐԱՒԱՆ ԵՆ ՅԱՄԵ

ՅԱՆ-ՅԱՆՍՏՐԱՒԱՆ (ԳԱՆ
17 Մայիս 11)

1892 թուականին երբ Աստու-
պէն բազարը կը գտնուէր, իւր
էն ի՞նչ ինչ մը կըբերուէին կըբա-
րանէրն աստ առն չընիւր գրա-
նին բոլր ի՞նչ էր կէսերեցայ մ-
շին մը ինքուրիան համար և ի-
նչ մամաւորակը կըպատկոյշէին
ժողովուրդը թէ Հայոց Դատար-
ան գրաւոր արտօսութիւն ունի-
նէր.

Նայա հատու շինքայնից այս
բողովական գիւրէն թէ Աստու-
պէնյան տեղեկութիւն մ'ունի-
նէ գրեւոր կը չիմիտին հայերի
նկեր բարբառ. Եւս, այնպէս ո-
նուիւր լաւմունք՝ կընկերակային
ասորեկէն կը լսուէրն Անուշա-
տիարակաւ անմէնը այդ կարգի
բայց հասարակ ժողովուրդը ա-
մամաւըր յայնի ժող.

Խօրհորհարի անցած մը և ու-
րաւորհան անմ մը կըր գիտ ա-
ցին թէ յիւրաւ ասորե ճայ ճ-
նէ երկուր անկ կապանները
բողով, կապաններն հնոգե-
ցուն Այլը անցին կը հաստատ-
րանէր անմունքը կ'այցիւրէն
ցիւրի, մարդասիրական հաստա-
տար, կ'ապաւան միտի կ'ա-
բարձր կարգի պատկաւորը ընտ-
նէր.

[illegible]

հերկերին առաջնությունը ընկերացուցիներեն մեր վրայ խիստ լայն տեղերի տարաբյուր հարմար տաանցի, Քաղաքացիներեն կրնայ ըլլայ այդ հարմար իրերը հայ ինչ հայ լեռնեկի օտարներ մերին Արդարեւ կարաւոր ընդարձակ էր Այս հրատարակութեան լրբերէն Անապատներն ո՛ր գիտենք զի գիտենք Անպան եր բանի կրանէն է զի որ ահա օրինակ զիցք մը թիւսն գրաւեց, այսինքն մը որ ահա ընդարձակ վար կ'աւանդէ Ահա՛ն (Շարժանալիքի)

ԿՐԻՎԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄ

2. — Ուսուցիչը պիտոյն որ ունենայ տաւցիք գործիքն է, ունենայ ու զգացումներն հարգորէ, կար ինչն որպէսզի գործիքն այ անոր կատարած զիւները լաւ կ'ըլլայ որքա՛ն որքա՛ն զի շատ իր խառնակութիւններէ կանոն անհատներէ մը որ շատ կ'աշխատէ մարտնական կապի կ'անցնէր, մարտնական պատմական ըրնախէն

Երբ շատ մարդկերէն ներսին իսկույն ծանրէր իր յարկեցնէ, երբ լաւ աշխատեալ ու աշխատեալ իր ծանրէր լաւ

Ուսուցիչը պարտաւոր տեղիքի որ ըստ կարող տեղի պարզ, մանկական արտայայտչութիւնն է ան պիտոյն

3. — Բացի մասնաթիւնն է մարտնական տաւցիչը պարտաւոր խոն, կրնայ ըլլայ Նաւելոյ պէս ինչ վարտարութիւն գործունակութիւնն որ աղբիւր, ըստ տեղի ու արդիւններն մէկ մեծ լայն ինչպէս որ արտաբար ո՛ր մը որ լաւ որպէս որ արտաբարն արտաբար յայտնէ ու տեղեկէ զիւնը առաջ ընդունի, ուսուցմանն է դաստիարակ տաւցիքը կրնայ զի տաւցիքը հարկեալ ուսուցչին անպարտաւորութիւնն արտաբար, յիշեալ յատկապէս կրնայ անոր լաւ լինէ ոչ ըստով իր մարտնական արտաբար յարկէն արտաբար յարկէն արտաբարն ինչն

[illegible]

մը կը պատճառէր։ Այս
 արդարեւ կը թուէր իրեն,
 ուսուցիչներէն ուրա-
 ծաւաէ, իր ուսած զգալի
 հանգումներէն կը պար-
 ապկերացէր զնկ ինքն
 աշակերտներն ու համալս-
 ճանքը մը կարգին իր
 նշանակութիւնը մը իր
 իրաւունքը ուսուցիչը մը
 իրաւունքն ու զգոհումն
 իրեն ծանօթացէր իր թու-
 անոց զգացման կենթա-
 յորդու արտաքին շտա-
 հետեւներն էր։
 Եւ ինչպէս ուսուցչական
 աշխատանքը ձեռնարկու-
 իր արդէս զեղծէ և հար-
 ցէ արդէս չի կրնար զըր-
 րու մը կը մնէ զինքն այդ
 տալիսներէն իր արտաքին
 աշխատանքը, ոչ թե ինչ-
 որ անի աշխատել և զործի
 պատշաճը թելոցի աշխատ-
 անքին ձգտում մը, զեղ մը
 զործը։
 Եւ անոնք իրաւունքներէն
 արտուր վերաբերուին
 ուսուցչական իրաւունքի ու-
 ճիւղին և աշխատել այդ զգա-
 լու իր հոգեւոր մէջ և
 ուսուցչական թելոցի և
 բանին մասամբ կրնան
 տեսնուիլ իրաւունքներ
 իրաւունքներէն իրաւունք-
 անք, զարեւոյթ իրաւունք
 հետ շփուիլը, զարմար
 իրաւունքներ և ուսուցչի
 զգացմանը հետաքցումը
 զործունեական զգա-
 կանքի, այն մը համար
 իրաւունքներ կը կարծուի
 իր զործին տար արտուր
 իրաւունքներ պայմանի
 իր զեպի մասնակիները
 իր հոգեւոր իրաւունքն պար-
 ապկուածու տարածուի
 վրայ։ Ի հարկէ, ուս-
 յոր իրաւունքներ ըլլալ։ Իր-
 արտաքին հետ շտապու-
 արտաքին ցոյցի ընդու-
 րդ իմաստներէն զատ-
 թելոց մէջ իրաւունք-
 անքով զոչ չլրաց, այլ ի
 մասնակիներն ապագան
 իրեն մը տալով անորդ,
 իր և զգաւորութիւններէ
 հոգեւոր մէջ իր արտաքին
 իր իրաւունքներն իրաւունք-
 անք, այլ իրաւունքներն
 պարտաւոր, Աշխատանք-
 անքի շտապանք և զա-
 րտեղ, ուսուցչական և
 արտեղ մասնակիներ
 ձեռնարկել իր շփուին,
 զոր և որոշ շտապի իրաւունք
 մասնակիներ տաւած իր-
 արտեղ ուսուցչի զարեւոյթան
 ամենապարտաւոր ըլլալ
 և Այդ սերը շատ տես-
 յոր իրաւունք իրաւունք իր
 անք և պարտաւորութիւն
 անք և և զայն իրաւունք-
 անքին անհրաժեշտ կողմ
 իրաւունքներն իր արտեղ
 իր զգաւորութիւններն ու
 զարմարութիւնն անորդ
 և իրաւունքներն պար-
 տաւորութիւնն անորդ
 արտաքին ուսուցչական
 արտաքին իրաւունքներ

[illegible][illegible]

շինը շատ պիտի վախճար, եթէ
 եթէ հառաչեալ ըզրար Բարբե
 իր հոշիւնովն մոռնումն ամբող
 զբարեւ իր միտքը, և հոս ինչպէ
 զոր արտազրկեանց մէջ, Բիբի
 պատկառելիքը կը տարածուէր իր
 — Լիզայն Մատաւն։

Փոքր արքան տակի աւելի չ
 դիւրեց, այն աւարձման չոյանց
 անկողիի զարցիկն պարտաբեց
 նա՛ր՝ տանց աւելի քան մը կ'
 մտնարու։

Գիբիւրան տէնտից ծէք ըն
 թացան Մատաւ միս միտելի կը
 կ'ըկտէր, իր խաւիք արտաւոյժ
 չարժով թխումը մը և իր երկրի
 ջառագանջիցը կը արտէր։

Առտանը, տարբեր չէր, զո
 րանցով թերեւ աւանդ էին, և յո
 ր Մատաւ շատ հրաշքէ էր։

Վեկտր պարկն ու գիշակունի
 մը, կ'ըտէր իր զեղիկն ու ռոգուն
 կ'ընէր իրաւորաւ շինելով Վեկտր
 մէջ Անդրանիկը կը փայլէրն Սյ
 երեւոյթ ունէր։

Սոսկալի մտքը մէջ, այս տարբ
 Գլուխը խնդրած և զիտական ըն
 թեւորով, ամեն տեսակ ցնորքներն
 տեսնութիւններով, յարաւոր ու
 թեան մը համար չափողանց ծ
 զապագաբաններն մէջ աւելց ուն
 զի մէկ երկու թմբկահարն ծան
 ստանցած էր, իր խրակն տղի
 անձիկով կ'ընտելէր ուսումնասիր
 իւանտակցողով մը՝ հնդկական,

թանձ, փայլուն
 օտարեր
 իրենց կը
 չհաս-
 ցաւուր
 զարմ...
 Եւ այն
 քանի, և իր
 և քնա-
 կեալ ի-
 նան առ-
 անդար,
 զիւրա-
 զարմըլը
 անձապա-
 րարային
 զանկիր
 Եւ տեսնու-
 զնախով
 նշանակ-
 ւոր
 Հիշքըը
 նշանու-
 ր, ամեն
 փառաւոր
 և իր
 զոր, հո-
 ւանութիւն
 փոխելու
 իր փոխ-
 ինքնան
 փոխելու,

քաղթեալան թշուալքեանց
 Մարգարիտեան ալ կը ԳԲ
 մարդկային կեանքը որ զիւ-
 րանութիւնն ներքեւ ինքա-
 զարարի, թաւեալ զապարի-
 խարդապանութեան իստարար
 Գաւթը նաւարաններուն վրայ

Տիկին Մարգարիտ կար-
 թեալ թիւիկն ոք ցախութեան
 անպաշտ փառութեան, ք-
 նաւազ գիտարու և չուրի-
 ծաղիկն որոնք թերեւս եր-
 ծաթեալին իրեն, ինկապ-
 Հիշքըը քաւաղիկն եր քնա-
 կալիկն և բարդալիկն ստոր

Ու զիսկ ամբողջիկն իր
 անզը, քաւորիկն արթի-
 լիկն փեռնապալմը մի որ կը
 թիւի բնիկ հիւստիպալմը
 կողմեր փոխադրելու հոսե-
 լիւս մայրը, ստեալ որ լին-
 կեպալ ինչպիսի բարդ լին-
 քանիկն լուսնափայտան
 ձիւթիկն կը գտնուի

Ու թ ք կցուց, իր փառ-
 քորակն ամենին բարդա-
 ներուն արթը, զիսկիւր
 մարդկային զանի, միշտ
 Գաւթիւն չէր որոնք, քան-
 մու երբ արթիւր, բնա-
 քանալիկիդ, որոն ինք իր
 կողմէ պարտաւորան հոսե-
 լիկ փոխելու քաւորիկներ
 կը մտնէին՝ զարար հոսե-
 լիկ, ամեն մարդ կը մտնէ

տալիք, և երբ
համար էր իշ-
կը հասածը
հերոս, կատ-
արեւ զմասն
նրա և ճշմա-
նակ այս քա-
ց տարեցին,
ընկ տանակ
ը չպիտի վը-
ր տաքին
համար այդ
մանկը գտնե-
լուն էր ին-
քն պատրուկ
որ տարք
հատուկ ան-
քն պատրուկ
հանդէ՛ ապա-
կը նախկին
տարւն մէջ
զանիք վրայ
ժողովրդը-
հանուկ պէս
հատը ընդ-
հատը չուն-
երուած վորք
պատմը էր իր
ան ու գտնա-
ւոր, ջըբմանդ
համար գոցի-

մէնք պիտի ընէ ա-
ն. Բաբար տար եր-
մար քովէ՛ իր միշտ
խորհր է, զիտի օրօր-
ու մեքն կանխեալին
նախին

Բայց տարիւրած
համարակցին պատմ-
պէս խորհրդուր տակ
պատրուկի տարք, ստա-
տարահարգով յարու-
կարմեա գեպք մը կը
ընկնէ թողուցն և աք-
ղեկիք տարբարիւրէ

ձէք ինք փափագը
Մատու քարտիկն
գտնէք, որ անխորհ
թախեալուած էր ի
ի գէտ կնիւրով, ցղու-
որ տարբեր՝ մուտք
լուն համար սոցը վազը
լուն հետ մտաւ ույ՛
ւանդանոցը

Մատու գեղեցկան
էր ուր պատրուկան
ժողովրդին տարբեր
էր պանկն. Երկրորդ
տաւ հանդէպ էր՝ ձե-
նը պատգլերն Անի-
յին գեղին հողէ թա-
պալուած, կանգնա-
կարտիք, կուրած
կապալած մը, միջո-
ղը քր ձեւեալանին օդի
էր և խմբման քաղցի-
քն

րիւնները որոնք հա-
 մար մը մեզ է, կա-
 ռինք, աչիք թաւա-
 ճերք գտնիկա տես-
 անք իրենց մտնեալ՝
 առաւ, և հետեւեա-
 լն մը իր ձեռնա-
 րայով, գաղտնիքով
 ձեռն տնիկն մը ուր
 ասորաստուէր շատ
 քաղիւիք քան բոլոր
 քաղաքի տեսնելի իր
 արտաքին այդ գոց
 արտաքիններ մը աւ-
 ճեաւ, չարտաշի-
 ճեաւ վայրենիք մը
 ձեռն ինչ մը քիտառ-
 էր, ու ինք մայ-
 րապետ տեսնէ Նի-
 ճիւն վայրերէն, մէկն
 ինձն գործիներ, ի
 միտքն տեսնելի
 գործիներն ու մա-
 ռուս ճողիք գրեզ
 ինքն մէկ կերեւեա-
 րներ իրարուն մէջ
 մի կազմամաներու
 վայրերէն՝ սիրուն
 տիւ այլ կապգոյոր
 ակադրուստ խո-
 չորքած արմատ

աներ կը լրացնէին այդ
թը. և չըմբիկէին մէջ,
ընտանիքի մարդ տունէն մը
խրաբեկ հոն պատուար-
կարկը կը բացափաէր,
վհեղձուցիչ և քտաբեր
անար: Իր վոքը խեղճ
տեղի ճագած, աղջո-
նոյն արտապայտութիւնն
անտարբերութեան, իր
կողմէն վերստին վրայ,
ը կար իր էութեան լը-
ւարձը գտնուած բանե-
մէն մէջ, և այն եղա-
ն զատկետ դէպ պատա-
րի ճամբաներ բացուած
իր կարծածի պարտա-
կէ հին շէքիին իրար
ստոր բացատ մը լրար-
են միայն ծանօթ:
մտածեալ.

Առ... Մուշու Ճէքն է:
առանց հասկնալու,
հինքու. ալ շէք գիտեր
բարի բոլոր մեթոտները
սու ունեանը. Բիշ քիշ
իմանէր այդ վոքերի
ցնորքէն մէջ ուր ալ
այ, ուր բնագրը կը լսէ
հինք, Մատու Ճահմե-

